

38 KONST AKTUELLT DALSLAND

AKTUELLA UTSTÄLLNINGAR OCH PROJEKT PÅ DALSLANDS KONSTMUSEUM 19/5–12/8 2018

ATT HITTA SIN ROLL I VÄRLDEN

I den nedre utställningshallen får vi möta konstnären Tova Mozard. Nyss vann hon Hasselblads stora fotobokpris 2018 och fick hedersomnämning för sin film »Cops are Actors« på Tempo filmfestival.

To speak

Hennes verk har visats över hela världen och hyllats för sina gåtfulla iscensättningar i glappet mellan verklighet och fiktion. Tova Mozard är född 1978 och bor i Stockholm och Los Angeles. Hennes film *Stora scenen* blev Guldbaggenominerad 2010 och hon har bland mycket annat haft två stora retrospektiva utställningar på Hasselblad Center och på Kulturhuset i Stockholm.

Motivvärlden har hon ofta funnit i USA och bland människor på scenens baksida, de

som »lyckats« mindre, i traditionell mening. Hennes foton har beskrivits som suggestiva skildringar någonstans mellan målaren Edward Hoppers amerikanska ödslighet och David Lynchs undertoner av skräck, mystik och övernaturlighet.

På Dalslands konstmuseum visar hon ett urval fotografier från hela sin produktion.

– Det blir bilder med olika uttryck och berättelser. Men sammantaget handlar det om ensamhet, iscensättning av fiktiva världar,

önskan om att bli sedd, sorg och något mystiskt och förhöjt, säger Tova Mozard.

Hon är just hemkommen från en resa i USA, ett land hon gärna återvänder till. 2002 vistades hon i Los Angeles på UCLA som utbytesstudent, en tid som betytt mycket för henne.

Skyscraper

– Det var där jag hittade mig själv och mitt konstnärskap. Någoting fanns i den staden som talade till mig, en blandning av ett närvarande hot och det förföriska. Staden som scen, solen som strålkastare, människor som skådespelare, både på riktigt och metaforiskt. Jag är där från och till fortfarande och har planer på att bo där delar av året.

Berätta något från din barndom, något som du tror har betydelse för det yrkesval du gjorde, och för den du är?

– Min pappa dog när jag var 13 av sin beroendesjukdom. Hans psyke och kamp för att ha en roll i samhället har påverkat mig mycket har jag förstått senare. Jag söker upp platser, personer och fenomen som har med utanförskap, sorg, förlust och en kamp för att hitta en egen roll i världen, att göra.

Du är utbildad vid Konsthögskolan i Malmö 1997–2002, varför blev det Malmö och varför valde du film och foto som uttryck?

– I mitten och slutet på 90-talet var det den skolan den som kändes mest progressiv. Jag kommer från en konstnärsfamilj, men ville inte bli just den typen av konstnär jag växt upp med. Tyckte då att Konsthögskolan i Malmö hade en väldigt modern och öppet sätt att se på konst. Där såg jag en plats där jag kunde börja skapa egna uttryck.

Din bakgrund är från dansen. På vilket sätt har det påverkat ditt konstnärskap?

– Jag växte upp med att dansa, gick på dansgymnasium och påbörjade en yrkesutbildning i modern dans vid Laban Centre i London, men avslutade den när jag kom in i på konsthögskolan i Malmö. Det har varit svårt att helt överge dansen, men jag hade inte vad

skräddes mentalt för det. Kan dock se att rörelse och en kommunikation via kropp och rörelse finns närvarande min konst.

Du arbetar ofta med din personliga historia i dina filmer och du har använt »skådespelare« från din egen familj; du själv, din mor och mormor (Stora scenen) och din styvfar. Vilken är bakgrunden till det?

– Jag tror jag försöker komma åt något hos mig själv i alla jag porträtterar. Vid sidan av detta vill jag berätta en historia eller visa en situation. Jag började arbeta mer med mig själv efter att jag fått barn. Jag tror även att det finns en slags dramatisk ådra i vår familj och en slags ångest, som bidrar till att detta går att göra.

Jag läste någonstans att på frågan om vilken film du önskar du gjort svarade du Hitchcocks film Psycho, varför?

– Det är en film som blandar psykologi, skräck och film noir på ett smart sätt och sen tycker jag om hans sätt att vända filmens berättelse mitt i någonstans. Först använder han sig av ett mer filmiskt berättande för att sen kunna gå längre ner i något ett slags psykologisk avgrund. Vi blir lotsade in i Bates hjärna och blir del av hans verklighet. Och sen kanske jag själv har en komplicerad mammarelation?

Utställningen visas i nedre hallen t.o.m. 12/8.

FORMGIVARE THESELIUS SPELAR UPP

Birdland

Allt han rör vid blir musik ...

Fast tvärtom! Musik är källan till allt han gör.

Ett trumset är för tillfället hans konstnärliga fokus.

Mats Theselius (f 1956) är en av Sveriges mest hyllade möbelformgivare. Bara något år efter att han slutat sin utbildning på Konstfack gör han en fätölj som då, 1985, inte liknar något annat som setts. Han hade läst i tidningen att 80 000 älgskinn skulle samlas in efter älgjakten och erbjudas möbelbranschen. Denna upplysning gick han igång på och resultatet blev *Älgskinnsfätöljen*, en cylinderformad fätölj i järnplåt och älgskinn.

Fätöljen blev upptakten till en lång och obruten karriär som formgivare och konstnär. Till stora delar tillsammans med legendariske möbelproducenten Sven Lundh (som också lanserade Jonas Bohlins betongstol *Concrete*) på Källemo i Värnamo. Ett samarbete som fortfarande pågår i högsta grad, fast nu med Sven Lundhs barn.

– Tror sjutton det, mina grejer står ju för halva Källemos omsättning, säger Mats Theselius och skrattar, men tillstår att mötet

med Sven Lundh i slutet på 1980-talet var ett lyckokast och helt avgörande. Lundh förstod att uppfatta Mats unika talang, hejade på och uppmuntrade till nya former och varianter på möbler, speciellt fåtöljer. Mats ritade, Sven producerade.

Älgskinnsfåtöljen utvecklades 1990 till *Aluminiumfåtöljen*, Mats Theselius mest sålda fåtölj. Snarlik i form, men i ett mer lättarbetat material.

»Älgskinnsfåtöljen var en svetsad och nitad järnkonstruktion och jag var frustrerad över att inte kunna annat än att stå och titta på när den sattes ihop. Bara tanken på att lära mig svetsa kändes orimlig. Ungefär som att lära sig spela fiol. Aluminium däremot var ett alternativ. Materialet är mjukt och kan formas av vanliga träbearbetningsmaskiner: putsmaskin, bandsåg och cirkelsåg«, skriver han i *Mats Theselius universum* från utställningen på Vandalorum 2013.

Man förstår att detta är en man som inte gärna står bredvid och kollar när andra gör. Han kan själv. Har alltid gjort själv. Han är uppvuxen med fyra syskon i ett konstnärshem, först i Ålsten, sedan i en 360 kvadratmeter stor villa på Djursholm. Föräldrarna, Astrid Theselius och Pär Andersson (1926–2015), är båda närvarande med verk i utställningen på Dalslands konstmuseum. Verk som i sin tur inspirerat sonen.

– De var väldigt toleranta. Vi hade alltid mycket folk hemma, oftast kompisar till mig, och vi höll på med en väldigt massa saker i de stora ateljéerna, framförallt spelade vi musik, berättar Mats.

Redan som barn plockade han sönder grejer för att se hur de var konstruerade. Kan han inte själv, så frågar han de som kan.

Mats visar upp delar av sin instrumentsamling.

Eller köper ett referensobjekt för att detaljstudera.

Mats Theselius är en shoppare av gigantiska mått. Hans föremålssamlingar är vida berömda och har på senare tid varit utställda både på Vandalorum och Artipelag (2015). Genom samlingarna skaffar han sig direkt kunskap om olika material och dess inneboende möjligheter, det som ger förutsättningarna för formen och uttrycket.

Han köper det mesta som intresserar honom (och det är mycket och udda!). En gång, när han var i Ryssland (han var där varje år under 90-talet) fyllde han en stor flyttbuss med grejer han köpt; leksaker, husgeråd, tekniska produkter, kontorsmaterial, verktyg, böcker... Prylar han skulle ha till en utställning om Ryssland på Färgfabriken i Stockholm. Tyvärr fastnade bussen i tullen och det mesta beslagtogs.

Han gillar Ryssland, känner ett släktskap

Älgskinnsfåtöljen

med landet och människorna, och har också ställt ut där. »Om det finns några jag kan förknippa mig med i min yrkesroll så är det de ryska futuristerna. Tatlin, Rodsjenko, Malevitj ... de tog fram bruksföremål. Idag säger man väl industridesign, skillnaden är att dessa människor var konstnärer«, skriver Mats Theselius i sin mycket läsvärda bok *I Ryssland*.

Flera av Theselius möbler för Källemo har, likt konstobjekt, producerats i begränsade upplagor (Älgskinnsfåtöljen från 1991 gjordes i 360 exemplar) och är sedan länge slutsålda. Nu går de på kvalitetsauktion. Han har formgivit drygt tjugotalet fåtöljmodeller för företaget. Bland de senare finns *Star* och *Birdland*. I dessa syns kanske tydligare än någon annanstans, Mats Theselius form- och materialreferenser till trumset och trummor – en av hans stora samlarpassioner i livet. Han har 40 trumset och kan prata håll i huvudet på dig om allehanda små detaljer i utseendet och konstruktionen av dessa instrument. Matt eller blankt, gjutet eller

bockat, olika fästpunkter och olika sorters metaller; järn, stål, aluminium, krom ...

– På 60- och 70-talen kunde man se ett trumset eller en motorcykel som trendiga

National Geographic

inredningsdetaljer, ett sätt att ladda rummet. Kanhända har mina möbler lite samma roll? Man söker en speciell dynamik, och den ligger i materialet, metallen.

Själv har han två trumset uppställda, ett i stan, och ett på landet. Och just nu håller han också på att rita ett eget trumset. Han tror inte någon producent kommer att nappa, så det blir att ta fram egna verktyg. Dyrt, men där lägger han gärna pengar. Musikintresset är grundmurat och har genomsyrat hela hans liv, han spelar flera instrument; saxofon, trumpet, basfiol, piano ...

– Jag sökte flera musikskolor men kom inte in. Men jag är ingen instrumentalist. Att hålla på och harva på ett instrument intresserar mig egentligen inte. Jag vill vara den som

hittar på hur det ska låta!

Att intervjuas Mats Theselius är obrutet underhållande. Han är generös, inspirerande och flödande rolig i sin berättelse om sig själv och vad han har gjort, eller för tillfället »snöat in på«. Det låter som en lättam lek, ett ständigt pågående upptåg, en fortgående pojkboksdrom. Men kollar man hans cv är det långt som ett lakan. Fulltecknat med projekt, utställningar och produkter.

Han samarbetar gärna med andra konstnärer och lokala hantverkare. Så tillverkar han till exempel sina skraddarsyddas fåtöljer, unika exemplar som han formger i samarbete med kunden. Det har inte bara blivit fåtöljer genom åren, utan också det gula bokskåpet *National Geographic* samt bestick,

porslin, betonggolv, tapeter, tofflor, boots, böcker, ja, till och med små hus (*Eremitens koja*) och alldeles nyligen, ett större inrednings-uppdrag, Bältgatan 5, på Östermalm i Stockholm (det presenteras i Galleriet). Priser har regnat över honom, 1997 var ett höjdarår, då fick han både Bruno Mathssonpriset och Torsten och Wanja Söderbergs pris, världens största designpris.

När jag träffade honom första gången 1995, bodde han i Göteborg och hade nyss blivit professor (1995–1996) på HDK, Högskolan för design och konsthantverk. Nu bor han i Malmö och är förälder på nytt, hustrun är arkitekt och deras döttrar 12 och 9 år gamla.

– Kom klockan nio, jag är uppe sex, det är jag som lämnar på fritis, säger Mats Theselius på telefon när vi ska bestämma tid för intervju.

Familjen bor i en stor lägenhet inte långt från Möllevångstorget, här jobbar han på hösten och vintern. Resten av året är han mestadels i Löderup utanför Ystad, där har familjen sin andra bostad och Mats sin snickarverkstad. Här finns också hans samling av musikinstrument och andra viktiga förråd. Ett gammalt tegelhus, en före detta manufakturaffär, har Mats byggt till med en länga så att det bildats en fin kringbyggd gård. Dit åker vi denna gråmulna dag, en snabb roadtrip tur och retur på tre timmar. Några grejer ska lämnas, några hämtas.

På hemvägen får jag en demonstration av hur det kan gå till när proffshopparen Mats Theselius är i farten. Han bromsar, och svänger in vid Erikshjälpen i utkanten av Malmö.

– Jag ska bara gå in här en sväng, säger han och styr sen målmedvetet stegen till husgerådsavdelningen och hyllorna för rostfritt. Här rotar han runt med van hand bland kastruller, stekpannor och mer eller

Docksta Brogues

mindre igenkännbara föremål. Tittar, vrider och vänder på grejerna, tar på sig glasögonen och granskar ännu närmare.

– Kolla här, säger han och visar på två decilitermätt.

– Det ska inte var ett öra, det ska vara en krok, så att man kan stapla dem.

Husgeråd, köksprylar är ett av hans specialintressen. Han vet vad han letar efter, kan alla varumärken och vet vad som är kvalitet. Tyska Braun samlar han på. Dessutom har han planer på att skriva en kokbok.

– För barn. Det ska inte bara vara recept, utan allt runt omkring också, vilka verktyg man ska ha, hur man planerar, hur man diskar å så.

Ett sista tips lägger jag på minnet innan vi skiljs. Det gäller Olofströmkastruller från 30-talet, oslagbar kvalitet, enligt Mats.

– De var de första som gjorde kastruller med mässingsbotten. Så fort jag ser en sådan köper jag den!

Utställningen visas i övre hallen och Galleriet t.o.m. 12/8.

Mats Theselius shoppar rostfritt på Erikshjälpen.

TRE NYA UTSTÄLLNINGAR OCH VERNISSAGEFEST

Nu har vi kommit till sommarens utställningsperiod som inleds med en stor sommarfest tillsammans med Upperud 9:9.

Nu, när Dalslands konstvandring precis avslutats, är ni välkomna till Dalslands konstmuseums stora sommarutställning. **Mats Theselius**, en av Sveriges mest uppskattade formgivare, är en av utställarna. Hans möbler har av Bukowskis ansetts vara morgondagens antikviteter. På Dalslands konstmuseum tar han både övre hallen och galleriet i besittning.

Den andra utställaren är **Tova Mozard**, som arbetar med fotografi, film och performance. Hon har uppmärksammats stort och räknas till en av landets mest intressanta konstnärer. I nedre hallen kan vi se några av hennes fotografier. (Båda konstnärerna presenteras mer utförligt i den här foldern).

Eftersom det är sommarutställningen som har

vernissage, satsar vi lite extra och gör en sommarfest tillsammans med Upperud 9:9 som ligger på gångavstånd från museet. Efter vernissagen är således alla välkomna ner till Upperud 9:9 där sångaren **David Urwitz** kommer att uppträda.

Om det är någon som undrar vad det är för liten byggnad som uppförts i skogsdungen utanför museet så kan vi

berätta att det är ett höns hus. Det är våra snickare Rashad och Ahmed som byggt det. Nu inväntar vi bara hönsen. Vi hoppas det ska bli ett trevligt inslag i vår fantastiska miljö. Inte minst för barnen kan det vara kul.

Vi på museet ser också fram emot det traditionella midsommarfirandet och hoppas att så många som möjligt kommer hit och firar med oss!

Museichef Jörgen Svensson

David Urwitz

ÖPPETTIDER:

Onsdag–söndag kl 11–17

Produktion: Dalslands konstmuseum

Texter: Anna-Stina Lindén Ivarsson

Form: Sara Lund, Reform

Bonaparte
MUSEICAFFÉ

Nybakat och hemlagat med utsikt över Dalslands kanal.

**Dalslands
konstmuseum**

Upperud 464 40 Åsensbruk
0530-300 98

www.dalslandskonstmuseum.se

Museet stöds av
Västra Götalandsregionen,
Melleruds kommun
och vänförening.

DALSLANDS
KONSTMUSEUMS
VÄNFÖRENING